

*ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

The Relationship between 21st Century Strategic Leadership and the Implementation of Internal Quality Assurance in Schools under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office

ณัฐพล หงษ์ทอง^{1*} ชีรโชติ โลภธาด² ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ³

Natthaphon Hongthong^{1*} Thirachot Lekkathat² Narongsak Rorbkorb³

¹สาขาวิจัยและการประเมินผล, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Program in Reserch and Evaluation Faculty Education Prince of Songkla University, Pattani

²สาขาวิจัยและการประเมินผล, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Program in Reserch and Evaluation Faculty Education Prince of Songkla University, Pattani

³สาขาวิจัยและการประเมินผล, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Program in Reserch and Evaluation Faculty Education Prince of Songkla University, Pattani

*Corresponding author e-mail: natthaphon.ho@ksu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 4) เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษากับตัวแปรขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 576 คน ได้มาจากการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามการวิจัย ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.51$, $S.D.=1.13$) 2) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.53$, $S.D.=1.13$) 3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r= 0.715$) และ 4) สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* Received: 30 April 2025, Revised: 16 July 2025, Accepted: 29 July 2025

โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแตกต่างจากสถานศึกษานขนาดกลางและขนาดเล็ก ในขณะที่สถานศึกษานขนาดกลางและขนาดเล็กไม่มีความแตกต่างกันในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; ศตวรรษที่ 21; การประกันคุณภาพภายใน

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine the level of 21st century strategic leadership among school administrators, 2) investigate the level of internal quality assurance implementation in schools, 3) explore the relationship between 21st century strategic leadership and internal quality assurance implementation in schools, and 4) compare internal quality assurance implementation across different school sizes. The sample consisted of 576 administrators, teachers, and educational personnel from schools under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office, selected through multi-stage random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.76. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's product-moment correlation coefficient, and one-way analysis of variance (ANOVA). The research findings revealed that: 1) the overall level of 21st century strategic leadership was at a high level ($M = 3.51$, $S.D. = 1.13$), 2) the overall level of internal quality assurance implementation in schools was at a high level ($M = 3.53$, $S.D. = 1.13$), 3) there was a statistically significant positive relationship between 21st century strategic leadership and internal quality assurance implementation in schools at the .01 level ($r = 0.715$), and 4) schools of different sizes demonstrated significantly different levels of internal quality assurance implementation at the .05 level, with large schools showing significantly different implementation levels compared to medium and small schools, while medium and small schools showed no significant differences in internal quality assurance implementation.

Keywords: Strategic Leadership; The 21st Century; internal quality assurance

บทนำ

บริบทการจัดการศึกษาของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 กำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงหลากหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและปรับใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีสุขภาวะ สมรรถนะดังกล่าวครอบคลุมทักษะการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การคิดวิเคราะห์และไตร่ตรอง การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความคิดสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงอยู่ในสังคมและเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน (กานดา จันทร์แย้ม, 2565) การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถกำหนดทิศทางการบริหารจัดการองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ถือเป็นหัวใจสำคัญของผู้บริหารในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืน

ท่ามกลางพลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การแข่งขันที่สูงขึ้น และความท้าทายที่ซับซ้อนรอบด้าน (วรวัชร เทียมสุวรรณ และคณะ, 2564) ความหมายโดยรวมของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในยุคนี้ มิได้จำกัดอยู่เพียงการวางแผนระยะยาว แต่ยังรวมถึงความสามารถในการมองการณ์ไกล การคาดการณ์โอกาสและความเสี่ยง การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่เฉียบคม การปรับตัวอย่างรวดเร็วต่อสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และการสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรทุกฝ่ายมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกัน ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีสมรรถนะหลักที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการและการเรียนรู้ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาองค์กร การบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบและคล่องตัว การวางแผนและกำหนดนโยบายและหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม รวมถึงทักษะสำคัญด้านการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (วรรณ นิสานนทศักดิ์ และสุทธิพงศ์ บุญผดุง, 2566) ความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ต่อการบริหารสถานศึกษาไม่อาจมองข้ามได้ ประการแรก ช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษามีความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ขององค์กร ลดความสับสนและส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประการที่สอง ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถของสถานศึกษาในการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ท่ามกลางการแข่งขันและข้อจำกัดต่างๆ ประการสุดท้าย สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์รัตน์ เสือจอย (2564) ที่เน้นย้ำว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้ ยกระดับศักยภาพของผู้เรียน พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ และนำพาสถานศึกษาให้สามารถผ่านการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก อันเป็นการตอบสนองต่อบริบทของโลกที่มีความไม่แน่นอน ซับซ้อน และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นและความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยตระหนักว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีคุณลักษณะตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (จารุกิตติ์ สุดสุข, 2565) ด้วยเหตุนี้ กลไกการประกันคุณภาพภายในจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (กมลทิพย์ ไชยวุฒิ, 2561) นอกจากนี้ จารุวรรณ นาดัน (2567) ยังได้กล่าวถึงความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ โดยยึดถือผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาระบบนี้จึงอาศัยหลักการพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ การกระจายอำนาจเพื่อความคล่องตัว การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และการแสดงความรับผิดชอบที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงานต่อเนื่อง 3 ขั้นตอน คือ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการพัฒนา

คุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ความสำเร็จของกระบวนการประกันคุณภาพภายในจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ด้วยความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 และการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดังที่กล่าวมา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีจึงเป็นประเด็นที่ควรศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นสารสนเทศเชิงประจักษ์สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรครู และหน่วยงานภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานโดยรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
4. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2,668 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 576 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการที่ผู้วิจัยคำนวณโดยใช้โปรแกรม G*Power Version 3.1 โดยหาค่าขนาดอิทธิพลที่ 0.2 ค่าแอลฟาที่ 0.01 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

ขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยแบ่งโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 8 กลุ่ม ตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ คือ อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอศรีวิไล อำเภอบุ่งคล้า อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง อำเภอปากคาด อำเภอโซ่พิสัย และอำเภอพรเจริญ

ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบกำหนดสัดส่วนจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของอำเภอแต่ละอำเภอให้มีจำนวนเท่ากัน คือ อำเภอละ 72 คน

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเลือกตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยทำการประสานงานกับโรงเรียนต่างๆ ในแต่ละอำเภอ ผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อขอเข้าเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนจนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบ คือ อำเภอละ 72 ตัวอย่าง รวม 8 อำเภอ คือ 576 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับ ขนาดสถานศึกษา ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ จำนวน 28 ข้อ ครอบคลุมลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ร่วม 2) การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร 3) การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม 4) การบริหารทรัพยากรภายในองค์กร และ 5) การพัฒนาเทคโนโลยี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน 5 ระดับ จำนวน 45 ข้อ ครอบคลุมองค์ประกอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินงาน 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และ 7) การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จากนั้นนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยคัดเลือกแบบสอบถาม ที่มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 มีผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.76

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยโดยส่งและรับแบบสอบถามทาง แบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (google forms) จำนวนทั้งสิ้น 576 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยโดยส่งและรับ แบบสอบถามทางแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (google forms) จำนวนทั้งสิ้น 576 คน มีผู้ตอบกลับ แบบสอบถาม ทั้งสิ้น 455 คน คิดเป็นร้อยละ 78.99 ซึ่งเพียงพอต่อการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงนำ ข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยใช้สถิติพื้นฐานและนำเสนอในรูปแบบตาราง แสดงผล

4.2 วิเคราะห์ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยใช้สถิติพื้นฐานและนำเสนอในรูปแบบตาราง แสดงผล

4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21	M	SD	แปลผล
1) การกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ร่วม	3.48	1.13	ปานกลาง
2) การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร	3.51	1.14	มาก
3) การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม	3.51	1.13	มาก
4) การบริหารทรัพยากรภายในองค์กร	3.52	1.13	มาก
5) การพัฒนาเทคโนโลยี	3.53	1.14	มาก
เฉลี่ยรวม	3.51	1.134	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.134$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย พบว่า ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($M=3.53, SD=1.14$) ด้านการบริหาร ทรัพยากรภายในองค์กร อยู่ในระดับมาก ($M=3.52, SD=1.13$) ด้านส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร อยู่ใน ระดับมาก ($M=3.51, SD=1.14$) ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.13$) และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.48, SD=1.13$)

2. ผลการศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตารางที่ 3 ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	M	SD	แปลผล
1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย	3.55	1.14	มาก
2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	3.54	1.14	มาก
3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนา	3.51	1.13	มาก
4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	3.51	1.13	มาก
5) การติดตามผลการดำเนินงาน	3.51	1.14	มาก
6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	3.53	1.13	มาก
7) การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	3.57	1.11	มาก
เฉลี่ยรวม	3.53	1.131	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M=3.53, SD=1.131$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าทุกด้านมีการดำเนินงานอยู่ใน

ระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก ($M=3.57, SD=1.11$) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ($M=3.55, SD=1.14$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($M=3.54, SD=1.14$) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง อยู่ในระดับมาก ($M=3.53, SD=1.13$) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.14$) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.13$) และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา อยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.13$)

3. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

Correlations	A	B
A : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21	1.00	.715**
B : การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	.715**	1.00

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.715 กล่าวคือ กล่าวคือ ค่าสหสัมพันธ์มีค่าสูงบ่งชี้ว่าเมื่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสูงขึ้น การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะดีขึ้นตามไปด้วย

4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 5 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา (1)

ขนาดสถานศึกษา	การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน			df ₁	df ₂	F	p
	M	SD	แปลผล				
ขนาดใหญ่	3.98	.926	มาก	2	28.8	3.70*	.03
ขนาดกลาง	3.49	.341	มาก				
ขนาดเล็ก	3.55	.263	มาก				

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในกับตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ได้ เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe ผลปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา (2)

ขนาดสถานศึกษา	M	SD	1	2	3
1 : ขนาดใหญ่	3.98	.926	-	.491*	.429*
2 : ขนาดกลาง	3.49	.341		-	-.062
3 : ขนาดเล็ก	3.55	.263			-

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในกับตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา แตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.134$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก ($M=3.53, SD=1.14$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เป็นผู้บริหารรุ่นใหม่ มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ภายในสถานศึกษา จึงส่งผลให้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการบริหารทรัพยากรภายในองค์กร อยู่ในระดับมาก ($M=3.52, SD=1.13$) ด้านส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร อยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.14$) ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($M=3.51, SD=1.13$) ตามลำดับ และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ร่วม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.48, SD=1.13$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด โดยส่วนมาก

เป็นผู้บริหารชุดใหม่ ซึ่งมีความท้าทายในการทำความเข้าใจกระบวนการ การจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรในการมีส่วนร่วม ความยากในการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม ความแตกต่างทางความคิดเห็น การขาดเครื่องมืออำนวยความสะดวก และบริบทเฉพาะของแต่ละสถานศึกษา ดังนั้น แม้ว่าโดยรวมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะอยู่ในระดับมาก แต่การส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ร่วมกันยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับ Petroong & Silanookit (2024) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในบริบทของศตวรรษที่ 21 ปรากฏอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดดังกล่าวให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา อันเป็นปัจจัยตั้งต้นของกระบวนการบริหารจัดการทั้งหมด โดยมุ่งเน้นการวางกรอบแนวทางเพื่อบรรลุเป้าประสงค์และวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีการประยุกต์ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเลือกสรรกลยุทธ์ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับบริบทของสถานศึกษา ตลอดจนสามารถนำกลยุทธ์นั้นไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนากลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และส่งเสริมความร่วมมือจากบุคลากรในทุกระดับชั้นของสถานศึกษา ควบคู่ไปกับการผลักดันและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ยิ่งไปกว่านั้น สถานศึกษายังมีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างกลยุทธ์ที่นำไปปฏิบัติกับแผนยุทธศาสตร์โดยรวม และประเมินความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pimpa, et al. (2024) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปรากฏในระดับสูง ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในบริบทของศตวรรษที่ 21 โดยพิจารณาว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ท่ามกลางสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำรงความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้ โดยการประยุกต์ใช้กลยุทธ์ที่หลากหลายในการบริหารจัดการองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิชาภา นาคเสพ และสุกัญญา สุदारรัตน์ (2566) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ในบริบทของศตวรรษที่ 21 ทั้งในภาพรวมและในรายด้าน ปรากฏอยู่ในระดับสูง ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานนทบุรี ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาศักยภาพด้านความคิดเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน อันนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้วิสัยทัศน์ร่วมกันขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัย วรรณพล บุรัมย์ และคณะ (2566) พบว่า ภาพรวมความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรอยู่ในระดับมากซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่ผู้บริหาร ตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในการนำพาองค์กรให้สามารถ ปรับตัวและแข่งขันได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งภายในและภายนอก การเลือกสรรและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การส่งเสริมความร่วมมือของบุคลากร และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการได้รับการ ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพด้านความคิดเชิงกลยุทธ์ จากหน่วยงานต้นสังกัด

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า โดยภาพรวม การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬอยู่ในระดับมาก ($M=3.53$, $SD=1.131$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมาก ($M=3.57$, $SD=1.11$) สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาอย่างไม่หยุดนิ่ง อันอาจเป็นผลมาจากความตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในโลกการศึกษานโยบายและกลไกที่ชัดเจนในการส่งเสริมการพัฒนา การมีส่วนร่วมของบุคลากร การสนับสนุนจากภายนอก และการเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม รองลงมาตามลำดับคือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมาย ($M=3.55$, $SD=1.14$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($M=3.54$, $SD=1.14$) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($M=3.53$, $SD=1.13$) ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ($M=3.51$, $SD=1.14$) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($M=3.51$, $SD=1.13$) และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ($M=3.51$, $SD=1.13$) มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความท้าทายในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดด้านทรัพยากร ความซับซ้อนของแผน การสื่อสารที่ไม่ทั่วถึง การขาดการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การเปลี่ยนแปลงบริบทที่ไม่คาดคิด ภาระงานประจำที่มาก หรือการขาดแรงจูงใจและแรงสนับสนุน ดังนั้น แม้ว่าสถานศึกษาจะมีการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่ดี แต่การนำแผนนั้นไปสู่การปฏิบัติจริงอย่างมีประสิทธิภาพอาจยังเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญและหาแนวทางปรับปรุงต่อไป อย่างไรก็ตาม การที่ทุกด้านของการประกันคุณภาพภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก บ่งชี้ถึงความตระหนักและความมุ่งมั่นของบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพอย่างครบวงจร ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโดยภาพรวมการดำเนินการประกันคุณภาพภายในจะอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อย โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ซึ่งประเด็นเหล่านี้อาจเป็นจุดที่สถานศึกษาควรให้ความสำคัญและพิจารณาแนวทางในการ

พัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การเสริมสร้างกระบวนการติดตามผลการดำเนินงานให้มีความเข้มข้นและเป็นระบบ การพัฒนากลไกการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้มีความหลากหลายและน่าเชื่อถือ หรือการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์ดนัย พิณชนะ และณิศา เวชญาติลักษณ์ (2567) ที่พบว่า ระดับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกองค์ประกอบ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภาพ ภาณุรัฐกุลธร (2566) ที่พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการที่สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการทำงานที่ชัดเจน มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการดำเนินการประกันคุณภาพ มีการตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในในการยกระดับคุณภาพการศึกษา และมีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.715 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้นำที่มีลักษณะเชิงกลยุทธ์มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและขับเคลื่อนกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจอธิบายได้จากการที่ผู้นำเชิงกลยุทธ์ให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่เข้มแข็งภายในองค์กร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับชั้นในการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพ รวมถึงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในบริบทของศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้นำที่มีความสามารถในการปรับตัวและนำพาสถานศึกษาให้สามารถรับมือกับความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างทันท่วงที ย่อมส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็ง และสามารถตอบสนองต่อมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้นำในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ดังที่ รัญญา เชื้อนันทน์ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการวางแผนกลยุทธ์ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถสื่อสารและสร้างความเข้าใจร่วมกัน รวมถึงบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายใน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกศรา สิทธิแก้ว และคณะ (2560) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเขต 2 เช่นเดียวกับข้อค้นพบของ จันทรเพ็ญ สันทาลุนัย และคณะ (2566) ที่ยืนยันว่า ทักษะภาวะผู้นำใน

ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4. การเปรียบเทียบความแตกต่างของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในกับตัวแปรขนาดสถานศึกษา จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น อาจเนื่องมาจากความได้เปรียบเชิงทรัพยากรของโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมักจะมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง งบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ และระบบบริหารจัดการที่มีโครงสร้างชัดเจน ส่งผลให้สามารถดำเนินงานตามกระบวนการประกันคุณภาพภายในได้อย่างเข้มข้นและครอบคลุมในทุกมิติ นอกจากนี้ บริบทและความซับซ้อนของภาระงานในโรงเรียนขนาดใหญ่อาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ต้องมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการประกันคุณภาพที่เข้มงวดและเป็นทางการมากขึ้น เพื่อให้สามารถบริหารจัดการจำนวนนักเรียนและบุคลากรจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพและธำรงรักษามาตรฐานคุณภาพ ในทางตรงกันข้าม ข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่อาจต้องรับผิดชอบงานหลากหลายหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเต็มศักยภาพ อย่างไรก็ตาม การที่ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก อาจบ่งชี้ถึงบริบทและข้อจำกัดที่คล้ายคลึงกันที่โรงเรียนทั้งสองขนาดเผชิญอยู่ ประการแรก ทั้งสองขนาดมักมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณและบุคลากรเฉพาะทาง ทำให้บุคลากรหนึ่งคนอาจต้องรับผิดชอบงานหลากหลาย ส่งผลให้ศักยภาพในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในไม่แตกต่างกันมากนัก ประการที่สอง โครงสร้างการบริหารจัดการของทั้งสองขนาดมักไม่ซับซ้อนเท่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ ทำให้การดำเนินงานต่างๆ มีความยืดหยุ่นและอาจไม่เป็นทางการเท่า ประการที่สาม สถานศึกษาทุกขนาดในสังกัดเดียวกันมักได้รับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่คล้ายคลึงกัน ประการที่สี่ วัฒนธรรมองค์กรในบริบทพื้นที่เดียวกันอาจมีความคล้ายคลึงกัน ส่งผลต่อความเข้มข้นในการดำเนินงานที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ประการสุดท้าย ทั้งสองขนาดอาจมุ่งเน้นการดำเนินการประกันคุณภาพภายในในระดับพื้นฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยยังไม่มีศักยภาพในการพัฒนาระบบให้เข้มข้นเท่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ ดังนั้น แม้จะมีขนาดต่างกัน สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กอาจมีบริบท ข้อจำกัด และแนวทางการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน จนไม่ปรากฏความแตกต่างในระดับที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ญัฐริกา สุรัตน์ และคณะ (2567) ที่ระบุว่า กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานั้นควรบูรณาการกระบวนการ PDCA เข้ากับนโยบายจากต้นสังกัด โดยมีประเด็นท้าทายหลักคือความแตกต่างของบริบท ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และปัญหาการขาดแคลนครูที่สอนตรงตาม

วิชาเอก ซึ่งข้อเสนอแนะจากการศึกษาดังกล่าวคือการพัฒนาวัฒนธรรมทางการศึกษา และแนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การขับเคลื่อนคุณภาพ การประเมินผล การนำการเปลี่ยนแปลงสู่สถานศึกษา และการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน 4 แนวทางในแต่ละองค์ประกอบภายใต้หลักการของกระบวนการ PDCA นอกเหนือจากทรัพยากรด้านบุคลากรและงบประมาณโดยตรง สถานศึกษาขนาดใหญ่อาจมีความสามารถในการเข้าถึงเครือข่ายความร่วมมือ แหล่งข้อมูล และองค์ความรู้ต่างๆ ได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ทำให้สามารถนำแนวปฏิบัติที่ดีและเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารในยุคปัจจุบันจึงมีอาจะเลยการกำหนดนโยบายและแนวทางในการสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กระบวนการนี้ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสถานศึกษามีส่วนร่วม เพื่อให้วิสัยทัศน์นั้นได้รับการยอมรับและเป็นทิศทางร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติจริงถือเป็นหัวใจสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจกลยุทธ์ อย่างลึกซึ้งร่วมกับบุคลากรทุกภาคส่วน เพื่อให้ทุกคนเห็นภาพรวมและเป้าหมายร่วมกัน จากนั้นจึง กำหนดแผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจน ระบุถึงกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อให้สามารถนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างเป็นขั้นตอน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในด้านอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ต้องขอขอบพระคุณ ดร.ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ตลอดจนผู้บริหาร คณะครู ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ ขนาดของสถานศึกษายังส่งผลต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารและการพิจารณาบริบทของขนาดสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ ไชยวุฒิ. (2561). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- กานดา จันทร์แย้ม. (2565). ทักษะที่จำเป็นสำหรับเยาวชนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในยุคศตวรรษ ที่ 21: กรณีศึกษาภาคใต้ประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 17(3), 127-137.
- กิตติภาพ ภาณุภักดิ์. (2566). การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์, 10(2), 47-58.
- เกศรา สิทธิแก้ว, ปริญญญา มีสุข และเพลินดา กะลัมพากร. (2560). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 กับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(1), 12-21.
- จันทร์เพ็ญ สันทาลุนัย, ลินดา นาคโปย และสายฝน เสกขุนทด (2566). ทักษะภาวะ ผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 20(90), 88-97
- จารุกิตติ์ สุดสุข. (2565). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 22(2), 49-60.
- ณัฐริกา สุรัตน์, พงษ์ศักดิ์ ศรีจันทร์ และพิมพ์พร จารุกิตร์. (2567). ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขนาดเล็กพหุกรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี. เสถียรวิทย์ปริทัศน์, 4(3), 621-633

- พงษ์ดนัย พินชนะ และ ณิชดา เวชญาลักษณ์ (2567). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษากับการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขยาย โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, 16(1), 193-202
- วรวรรษ เทียมสุวรรณ, วัชรพล วิบูลยศรีน, ศิโรจน์ ผลพันธิน และเหม ทองชัย (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษ ที่ 21. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 15(2), 219-231.
- วรรณพล บุรัมย์, ชัชภูมิ สีชมภู และสุรเชษฐ์ บุญรักษ์ (2566). การวิเคราะห์องค์ประกอบ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากำแพงเพชร. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมการท้องถิ่น*, 9(8), 29-44.
- วรรณ นิตานนท์ศักดิ์ และสุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. ใน *การประชุมวิชาการ และนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ Graduate School Conference ครั้งที่ 5*; 3 เมษายน 2566; กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิรัตน์รัตน์ เสือจอย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรีอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธิดาภา นาคเสพ และสุกัญญา สุदारรัตน์ (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(10), 579-593.
- รัฐชนา เชื้อนขันธ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
- Petroong, C., & Silanookit, C. (2024). Strategic Leadership in the 21st Century of School Administrators Under the Jurisdiction of the Bangkok Metropolitan Administration. *Legal State Journal*, 2(4), 44-54.
- Pimpa, . C. ., Chuchee, S. ., & Laosawatdikul, P. (2024). Strategic Leadership in the 21st Century of School Administrators under the Office of Lopburi Primary Educational Service Area 1. *Journal for Developing the Social and Community*, 11(3), 175-194.